

**בבית המשפט העליון
בשבתו כבית משפט גבוה לצדק**

בג"צ 1550/18
בג"צ 1710/18
קבוע: 5.3.19

1. עמותת הפורום החילוני
2. פרופ' יורם לס
3. ח"כ תמר זנדברג
4. ח"כ קסניה סבטלובה
5. ח"כ מוסי רז
6. ח"כ מיכל רוזין
7. ניצן ויסברג

כולם ע"י ב"כ עו"ד יאיר נהוראי
רח מדבר סיני 16, ירושלים
נייד: 054-3008760 ; פקס: 02-5817822

העותרים בבג"צ 1550/18

עדאלה – המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל
באמצעות ב"כ עו"ד סאוסן זהר ו/או חסן ג'בארין ו/או סוהאד
בשארה ו/או מאיסאנא מוראני ו/או מונא חדאד ו/או מוחמד בסאם
ו/או פאדי חורי

מעדאלה המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל
רח' יפו 94 ת"ד 8921, חיפה 31090
טלפון: 04-9501610; נייד: 052-6399147; פקס: 04-9503140

העותר בבג"צ 1710/18

נ ג ד

1. שר הבריאות
2. מנכ"ל משרד הבריאות
3. הרבנות הראשית
כולם על ידי פרקליטות המדינה
משרד המשפטים, ירושלים
טלפון: 02-6466590; פקס: 02-6467011
4. בית חולים אוניברסיטאי הדסה הר הצופים
שדרות צ'רצ'ייל 8, ירושלים
ת"ד 53042
5. בית חולים אוניברסיטאי הדסה עין כרם
קרית הדסה עין כרם, ירושלים
ת"ד 12000
6. בית חולים המרכזי בעמק
שדי יצחק רבין 21, עפולה

- 7. בית חולים לניאדו**
רח' דברי חיים 16, קרית צאנז, נתניה
- 8. בית חולים מעייני הישועה**
רח' שרת 17 בני ברק
- 9. בית חולים ע"ש יוספטל**
דרך יותם 600, אילת
- 10. בית חולים ע"ש ליידי דיויס, הכרמל**
רחוב מכל 7 אחוזה, חיפה
- 11. בית חולים ע"ש קפלן**
ביל"ו 1, רחובות
ת"ד 12000
- 12. בית חולים שערי צדק**
רח' שמואל ביט 12, ירושלים
ת"ד 3235
- 13. המרכז הרפואי שערי צדק, שלוחת ביקור חולים**
נתן שטראוס 5, ירושלים
- 14. מ.ר.ב. מרכז ריפואי 1996 בע"מ**
שדרות העצמאות 67, בת ים
- 15. מרכז רפואי אוניברסיטאי סורוקה**
שדי רגר 151, באר שבע
- 16. מרכז רפואי אוניברסיטאי ע"ש ברזילי**
רח' ההסתדרות 2, אשקלון
- 17. מרכז רפואי הרצליה**
רמות ים 7, הרצליה
- 18. מרכז רפואי זיו, צפת**
דרך הרמב"ם, צפת
ת"ד 1008
- 19. מרכז רפואי חורב**
רח' חורב 15, חיפה
- 20. מרכז רפואי לגליל**
כביש 89, נהריה
ת"ד 21
- 21. מרכז רפואי ע"ש א. וולפסון**
רח' הלוחמים 62, חולון
- 22. מרכז רפואי ע"ש אסף הרופא, צריפין**
צריפין, באר יעקב

- 23. מרכז רפואי ע"ש בני ציון**
רח' גולומב 47, חיפה
- 24. מרכז רפואי ע"ש פדה, פוריה**
רמת פוריה, ד"נ גליל תחתון, טבריה
- 25. מרכז רפואי ע"ש ד"ר ח. שיבא, תל-השומר**
תל השומר, רמת גן
- 26. מרכז רפואי ע"ש הלל יפה**
כביש החוף, חדרה
ת"ד 169
- 27. מרכז רפואי ע"ש רבין, קמפוס בילינסון**
רח' ז'בוטינסקי 39, אתר בילינסון, פתח תקווה
- 28. מרכז רפואי ע"ש רבין, קמפוס גולדה-השרון**
אתר גולדה, קק"ל 7, פתח תקווה
- 29. מרכז רפואי ע"ש רמב"ם**
רח' העליה 8, בת גלים, חיפה
- 30. מרכז רפואי תל אביב ע"ש א. סוראסקי**
רח' וייצמן 6, תל אביב-יפו
- 31. בית חולים אלישע**
רח' יאיר כץ 12, חיפה
- 32. בית חולים ע"ש ספיר, מאיר**
רח' טשרניחובסקי 59, כפר סבא
- 33. בית חולים אסותא רמת החיל, אסותא מרכזים רפואיים**
רח' הברזל 20, תל אביב-יפו
- 34. בית חולים אסותא אשדוד, אסותא מרכזים רפואיים**
רח' הרפואה 7, אשדוד
- 35. בית חולים אסותא באר שבע, אסותא מרכזים רפואיים**
מגדל שבע, רח' רגר 11 באר שבע
- 36. בית חולים אסותא חיפה, אסותא מרכזים רפואיים**
קניון לב המפרץ, חיפה
- 37. בית חולים אסותא ראשון, אסותא מרכזים רפואיים**
רח' לזרוב 14, ראשון לציון
- 38. בית החולים האיטלקי**
רח' המגנים 106, חיפה
- 39. בית חולים אוגוסטה ויקטוריה**
הר הזיתים, ירושלים
ת"ד 19178

40. בית החולים אי.מ.מ.ס הסקוטי

רח' פאולוס השישי 25, נצרת

ת"ד 11

41. בית חולים אלמקאסד אל חירייה אל איסלמיה

הר הזיתים, ירושלים

ת"ד 22110

42. בית חולים המשפחה הקדושה

רח' נמסאוי, נצרת

ת"ד 8

43. בית החולים הצרפתי סנט וינסנט דה פאול

רח' פאולוס השישי, נצרת

ת"ד 294

44. בית חולים סנט ג'וזף

רח' נששיבי 13, מזרח ירושלים

ת"ד 19264

45. בית החולים לעיניים סנט ג'והן

רח' מוג'יר אדין 1, שיח ג'ראח, ירושלים

ת"ד 19960

המשיבים בבג"צ 1550/18**המשיבים בבג"צ 1710/18****הודעת עדכון מטעם המשיבים 1-3**

1. בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד מיום 24.2.19 מתכבדים המשיבים 1-3 (להלן: **המשיבים**) להגיש הודעת עדכון מטעמם, כדלקמן.
2. כזכור, במסגרת תגובותיהם המקדמיות, המשיבים הציגו את הטעמים עליהם מבוסס נוהל הרבנות הראשית, האוסר על הכנסת מזון לבתי חולים במהלך חג הפסח (להלן: **נוהל הרבנות**). לנוכח הטעמים שפורטו, טענו המשיבים כי אין עילה לביטולו של נוהל הרבנות, לפיו ישנה מניעה בהכנסת מזון לשטחי בתי החולים בימות חג פסח. יצוין, כי במסגרת התגובה הובהר עוד, כי מעתה תותר הכנסת פירות או ירקות טריים ושלמים או מזון ארוז הנושא תווית כשרות לפסח מגורם מוסמך, בכפוף לשיקול דעת מנהל בית החולים ובהתאם למדיניות משרד הבריאות.
3. בעקבות הערות בית המשפט הנכבד בדיון שנערך ביום 8.7.18 ובהתאם להחלטתו מיום 21.8.18, קיימו המשיבים בחינה מחודשת של הסוגיה שעליה נסובות העתירות דנן, בהתייחס לשאלות אותן העלה בית המשפט הנכבד.

כפי שנמסר במסגרת התגובה המשלימה מיום 20.12.18, הוסכם לבחון ייחוד מתחמים בשטחי בתי החולים, אשר אליהם תותר הכנסת מוצרי חמץ למעוניינים, ואשר אליהם לא יוכנסו כלי אוכל של בית החולים (להלן: **חלופת מתחמי החמץ**).

4. דא עקא, וכפי שנמסר בהודעה המעדכנת מיום 27.1.19, סמוך למועד שהיה קבוע לדיון בעתירות, ולאחר בחינה מחדש של הסוגיה ברבנות הראשית, בעקבות פניות רבות שהתקבלו מגורמים שונים, הודיעה האחרונה לנציגי המשיבים כי היא חוזרת בה מהסכמתה לחלופת מתחמי החמץ שהוצגה לבית המשפט הנכבד. לפיכך ביקשו המשיבים כי הדיון בעתירות יידחה, לצורך בחינת הסוגיה וגיבוש עמדתם לה.

5. כעת יבקשו המשיבים לעדכן את בית המשפט הנכבד, כי לאחר האמור, ולנוכח רגישותה של הסוגיה, התקיימה ביום 14.2.19 ישיבה בראשות הראשון לציון, כב' הרב יצחק יוסף, בהשתתפות היועץ המשפטי לממשלה, סגן שר הבריאות, המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (ציבורי-חוקתי), מנהל מחלקת הבג"צים בפרקליטות המדינה וגורמים נוספים מהרבנות הראשית, משרד הבריאות ומשרד המשפטים.

6. לאחר בחינת הדברים יובהר, כי לעמדת היועץ המשפטי לממשלה חלופת מתחמי החמץ היא חלופה מיידית, סבירה ומאוזנת יותר מהמצב שהיה נוהג קודם לכן בהתאם לנוהל הרבנות, לפיו לא ניתן היה להכניס כלל מזון במהלך ימות חג הפסח, למעט פירות וירקות טריים ומזון ארוז בעל חותמת כשרות, בכפוף לשיקול דעת מנהל בית החולים. חלופה זו מאזנת נכונה בין הצורך בשמירה על כשרות המזון המסופק בבית החולים לכלל המאושפזים, כחלק מחופש הפולחן של שומרי הכשרות, לבין זכויותיהם של המאושפזים והמבקרים בבית החולים, החפצים בצריכת מזון שאינו כשר לפסח.

7. בעקבות הפגישה האמורה, בה הציגו היועץ המשפטי לממשלה ונציגיו את העמדה שלעיל, ולאחר בחינה נוספת ושיח שהתנהל עם נציגיה, מסרה הרבנות הראשית, כי הגם שהיא מתנגדת לפתרון מתחמי החמץ, במתכונת שפורטה בתגובה המשלימה מיום 20.12.18, הרי שנוכח עמדת היועץ המשפטי לממשלה, אין בידה למנוע ייחוד מתחמים שכאלה בתוך מתחם בית החולים. אולם, זאת אך ורק בבתי חולים שבהם בכניסה לכל מבנה, שבו נעשה שימוש בכלי אוכל של בית החולים, מוצב בודק בטחוני, אשר יוכל, אגב הבידוק הבטחוני, לשקף את המדיניות בנוגע להכנסת מזון בחג הפסח לבית החולים. הבודק יסב את תשומת לב המבקרים לקיומם של מקומות נאותים בכניסה לבניין אליו הם נכנסים, בהם יוכלו להפקיד את מזון שברשותם ולקבלו בצאתם מבית החולים. בנוסף, יוצב שילוט, אשר יבהיר את הכללים אשר גובשו במתווה שהוצג לעיל. מתחמי החמץ יוקמו מחוץ למבנים האמורים, באופן שלא יפגע בפיקוח על הכשרות בבתי החולים. יודגש, כי במקרים בהם הבידוק מצוי אך ורק בכניסה למתחם בית החולים כולו, ואין בידוק נוסף בכניסה למבנים בהם נעשה שימוש בכלי אוכל של בית החולים כאמור, הרי שחלופת מתחמי החמץ לא תהיה אפשרית, נוכח העדר האפשרות לנקוט באמצעים הדרושים שיבטיחו את יישום נוהל הרבנות, כפי שפורט בתגובה המשלימה.

באותם מקרים ידרשו המבקרים להפקיד את המזון שברשותם במקומות נאותים שיוצבו בכניסה לבית החולים ויוכלו לקבלו בצאתם. יודגש, כי בחינת ההיתכנות המעשית של השימוש בחלופת מתחמי החמץ נדרשת ביחס לכל בית חולים באופן פרטני, בהתאם למאפייניו של כל בית החולים.

8. יודגש כי הפתרון המוצע מביא בחשבון את ייחודיותו של חג הפסח עבור ציבור שומרי הכשרות, אשר נהוגים בו כללי כשרות שונים ומחמירים יותר. כך למשל, בחג הפסח, אין מאכלי חמץ "בטלים בשישים", אלא ההלכה מחמירה וקובעת שהמזון אסור למאכל אם התערבב בו חמץ כלשהו – אפילו אם בשיעור מזערי ביחס לשיעור מאכל המותר בפסח, והדברים משפיעים כמובן גם לעניין השימוש בכלי האוכל, הכל כמפורט בתגובות הקודמות מטעם המשיבים.

9. לעמדת היועץ המשפטי לממשלה, פתרון זה מאפשר מחד גיסא, שמירת כשרות המזון המוגש בבתי החולים בהתאם לנוהל הרבנות הראשית המוסמכת לפי דין לעניין זה, ומאידך גיסא, מאפשר למעוניינים בכך, לצרוך מזון חמץ במקומות שייחודו לכך בחצרות בתי החולים.

אמנם, יתכן כי בחלק מבתי החולים לא ניתן יהיה להציב מתחמי חמץ, בהתאם לפתרון זה, ואולם מאחר שמדובר בימים ספורים בלבד מדי שנה, ולנוכח הפגיעה הנמוכה יחסית בציבור המאושפזים, אשר יוכל לצרוך מזון כשר לפסח המסופק על-ידי בתי החולים, אל מול החשש הכבד מפני פגיעה בשומרי הכשרות, שיחששו להתאשפז במהלך חג הפסח, בהעדר הסדרה נאותה של סוגיית כשרות המזון, סבורים המשיבים כי אין הצדקה להתערבות בית המשפט הנכבד בהסדר האמור.

10. לנוכח האמור סבורים המשיבים כי דין העתירות להידחות.

11. הודעת עדכון זו אושרה על-ידי מנכ"ל הרבנות הראשית, ואולם מטעמים טכניים בלבד תצהיר תומך להודעת העדכון יועבר לבית המשפט הנכבד בנפרד, בשעות אחר הצהריים.

היום, כ"ב באדר א תשע"ט

27 בפברואר 2019

נטע אורן, עו"ד
ממונה על ענייני בג"צים
בפרקליטות המדינה